

NATIONELL SATSNING FÖR ÖKAD PATIENTSÄKERHET

Mätning av indikatorerna överbeläggning respektive utlokaliserad patient

Överbeläggningar och utlokaliserade patienter är vanligt förekommande på våra sjukhus. Vid den enkät som gjordes våren 2011 redovisade cirka 80 procent av sjukhusen att de hade överbeläggningar och utlokaliserade patienter minst varje vecka.

Både överbeläggningar och utlokalisering av patienter innebär patientsäkerhetsrisker.

Den tillgängliga vetenskapliga litteraturen visar att en rad vårdskador kan uppkomma vid överbeläggningar och vid utlokalisering av patienter.

Exempelvis:

- vårdrelaterade infektioner
- otillräcklig smärtlindring och felmedicinering
- försenad behandling eller medicinering
- ökad dödlighet för vissa tillstånd.

Överbeläggningar och utlokalisering av patienter medför även en försämring av patienternas vårdmiljö och personalens arbetsmiljö.

I överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner och landsting för 2012 kring satsning på ökad patientsäkerhet är överbeläggningar en indikator som landstingen ska redovisa. 100 miljoner kronor kommer att fördelas till de landsting som senast den 30 september 2012 mäter antalet överbeläggningar och utlokaliserade patienter enligt fastställda definitioner och rapporterat in data till den nationella databasen.

Indikatorn för överbeläggning baseras på dagliga mätningar men redovisas som andel per månad. Rapporteringen kan göras dagligen eller samlat för hela eller delar av månaden, dock ska hela månaden vara rapporterad senast 15 dagar efter månadens slut.

Det innebär att landstingen senast den 15:e oktober ska ha rapporterat dagliga mätningar av överbeläggningar, utlokaliserade patienter och disponibla vårdplatser för hela september så att ett mått kan beräknas för månaden.

Även för de fortsatta månadsmätningarna gäller att databasen stänger 15 dagar efter månadens slut.

Beräkningar

Överbeläggning

Mått   Antal överbeläggningar per 100 disponibla vårdplatser

$$\text{Överbeläggning} = \frac{\text{Antal inskrivna patienter kl 06:00} - \text{Antal disponibla vårdplatser kl 06:00}}{\text{Antal disponibla vårdplatser kl 06:00}} \times 100$$

Teknisk beskrivning

- Täljare beräknas genom att antal disponibla vårdplatser kl 06.00 för aktuell dag subtraheras från antal inskrivna patienter kl 06.00 aktuell dag för respektive vårdenhet. Vid ett negativt resultat ska noll anges.
- Antal disponibla vårdplatser som anges i täljare respektive nämnare ska alltid vara samma.

Utlokaliserade patienter

Mått   Antal utlokaliserade patienter per 100 disponibla vårdplatser

$$\text{Utlokaliserade patienter} = \frac{\text{Antal utlokaliserade patienter kl 06:00}}{\text{Antal disponibla vårdplatser kl 06:00}} \times 100$$

Teknisk beskrivning

- Täljare: Antal utlokaliserade patienter på alla somatiska respektive psykiatriska vårdenheter på ett sjukhus kl. 06:00.
- Nämnare: Antal disponibla vårdplatser på alla somatiska respektive psykiatriska vårdenheter på aktuellt sjukhus kl. 06:00.

Redovisning

- Värdena för täljaren respektive nämnaren ska tas fram dagligen för respektive vårdenheter och kommer att användas för beräkning av mått månadsvis
- Summan av alla värden för täljaren för aktuell redovisningsperiod divideras med summan av alla värden för nämnaren för aktuell redovisningsperiod
- Redovisning kommer att ske per sjukhus uppdelat på somatisk respektive psykiatrisk vård.

Begrepp och definitioner

Relevanta begreppen finns definierade i Socialstyrelsens Termbank på följande sätt:

Överbeläggning	händelse när en inskriven patient vårdas på vårdplats som inte uppfyller kraven på disponibel vårdplats
Utlokaliserad patient	<p>inskriven patient som vårdas på annan vårdenhet än den som har specifik kompetens och medicinskt ansvar för patienten</p> <p>Innebörden i begreppet "medicinskt ansvar" måste tolkas lokalt utifrån vårdgivarens organisatoriska förutsättningar.</p> <p>En patient räknas inte som utlokaliserad när det är medicinskt motiverat att vårda på annan vårdenhet, t.ex. kirurgisk vård på barnavdelning, isoleringsvård, vård på akutvårdsenhet och intensivvård</p>
Vårdplats	ligg- eller sittplats på vårdenhet som kan användas för vård och behandling
Disponibel vårdplats	vårdplats i sluten vård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö
Fastställd vårdplats	vårdplats i sluten vård beslutad av huvudman Fastställd vårdplats är en administrativ benämning och används i till exempel budget- och planeringssammanhang.
Teknisk vårdplats resurser	disponibel vårdplats på vårdenhet med särskilda resurser Exempel: intensivvårdsplats, förlossningsplats